

Henning Friesland Petersen

Fra

Akropolis

til

Holbæk

Arkitekten
Christian Hansens
kamp med
historien

Udgivet af Holbæk Museumsforening

NYHEDSBREV

HOLBÆK MUSEUM & HOLBÆK MUSEUMSFORENING

Januar – april 2026

HOLBÆK
MUSEUM

NYT FRA MUSEUMSFORENINGEN

Først og fremmest vil vi gerne ønske alle vores medlemmer et Godt Nytår 2026. 2025 har været et spændende år for Holbæk Museumsforening med mange arrangementer og ture. Her ved indgangen til 2026 har vores medlemstal rundet 500, så vi i skrivende stund er ca. 530 medlemmer i foreningen. Vi er rigtig glade for den store medlemstilgang, hvilket vil give os yderligere muligheder for at støtte museerne i Holbæk.

Det kommende halvår byder på flere spændende arrangementer.

I foråret 2026 vil vi sætte fokus på Tølløse Stationsby, som netop har fejret sit 150-års jubilæum i forbindelse med åbningen af Nordvestbanen. I oktober 2025 måtte vi desværre aflyse det første af 2 foredrag om Tølløses spændende historie. Vi har derfor 2 arrangementer om Tølløses historie i starten af 2026, begge fortalt af tidligere arkivar ved Tølløse Lokalarkiv Inge-Lis Madsen og I kan læse mere om de to arrangementer i dette Nyhedsbrev.

I slutningen af 2025 udkom vores nye bog, "Fra Akropolis til Holbæk", som fortæller den spændende og dramatiske historie om byggeriet af Sankt Nikolai Kirke i 1860'erne. Er man medlem af Holbæk Museumsforening, kan man hente bogen gratis på Holbæk Museum i åbningstiden og ønsker man at købe bogen, kan dette ske samme sted eller hos Bog & Ide i Holbæk.

Opkrævning af kontingent for 2026 er blevet sendt ud i december 2025 og vi håber alle vores medlemmer fortsat vil støtte Holbæk Museumsforening fremover. Husk at give os meddelelse om adresseændring, ændring af mailadresse mv, så vi kan holde vores medlemskartotek ajour.

Igennem snart mange år har det kostet 30 kr. for medlemmer at komme til vores arrangementer på Holbæk Museum. Da honoraret for at få gode foredragsholdere til at komme til Holbæk desværre er steget, har vi i bestyrelsen besluttet at det fremover vil koste 50 kr. for medlemmer og 75 kr. for ikke-medlemmer at deltage i vores normale arrangementer på museet. Herudover kan der ved særlige arrangementer (f.eks. udflugter) være en højere deltagerbetaling.

Og så til sidst en spændende udflugt i foråret 2026:

Torsdag den 26. marts har vi fået mulighed for at invitere vores medlemmer indenfor til en rundvisning på Knabstrup Hovedgård og senere vil vi få en spændende introduktion og rundvisning til Gisseløre Radiostation i Kalundborg (tidligere Kalundborg Langbølge). Mellem de to steder, gør vi et stop på Kalundborg Museum, hvor vi udover frokost bl.a. kan se udstillingen om Carmen Curlers. Vi forventer at sende invitation ud i starten af januar.

Med venlig hilsen
Bestyrelsen

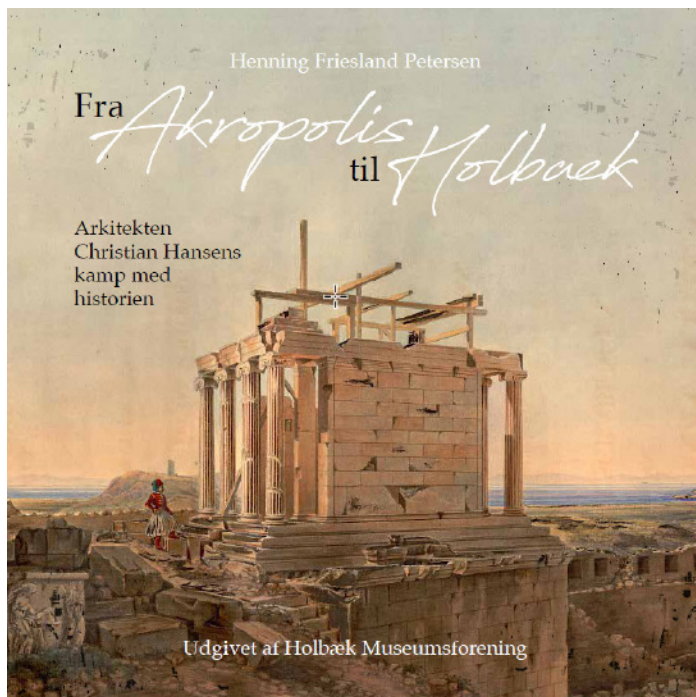
FRA AKROPOLIS TIL HOLBÆK

Den 13. november udkom Museumsforeningens nyeste bog "Fra Akropolis til Holbæk". Bogen handler om den konflikt der var i Holbæk i 1860'erne, om nedrivningen af den gamle klosterkirke fra 1300-tallet eller om man skulle bygge en helt ny kirke.

Som man kan se i dag, blev der bygget en ny kirke, som senere fik navnet Sankt Nikolai Kirke. Kirkens arkitekt var den kendte arkitekt Christian Hansen, som i mange år havde opholdt sig i Grækenland og der havde opført mange bygninger i det dengang nye Athen, bl.a. Athens Universitet.

Medlemmer af Holbæk Museumsforening kan som en del af medlemskabet hente et eksemplar af bogen gratis på Holbæk Museum i åbningstiden. Bogen sælges på museet for 185 kr. og vil også kunne købes i Bog & Ide i Holbæk.

Ønsker man som medlem at få sendt bogen med posten, kan dette ske ved at sende 80 kr. på MobilePay nr. 87854 med angivelse af navn og medlemsnummer.

NYT ESCAPEROOM PÅ HOLBÆK MUSEUM!

Museets tidligere leder, Albert Thomsen var en dedikeret mand. Ud over sit job som skolelærer, var han en ivrig leder af Holbæk Museum. Hans engagement var så stort, at han ønskede at blive begravet i museets baghave! Der ligger han nu og vi gør os umage med at passe graven. Hans arbejde lagde grunden til det museum vi er i dag og nu har vi i samarbejde med Vallekilde Højskole lavet et escaperoom med omdrejningspunkt om Albert Thomsen!

Med det nye tiltag har vi nu to escaperooms, så flere kan afprøve sig selv med at løse gåder- på samme tid.

Book tid via vores hjemmeside, hellere nu end i morgen, for der er hurtigt udsolgt!

VINTERFERIE PÅ HOLBÆK MUSEUM

Grav jer ned i fortiden – Arkæologi for hele familien

Smør madpakkerne og tag familien med på Holbæk Museum i vinterferien til en dag med sjove aktiviteter, hvor I sammen kan gå på opdagelse i fortiden.

I vinterferien åbner vi det gratis arkæologiske værksted! Mandag til fredag mellem 10.30 og 15 kan I prøve en metaldetektor, grave og vaske ægte fund – der er ting at prøve både ude og inde.

I haven kan I finde mønter med metaldetektor, og det er faktisk ikke så nemt, som det lyder!

Prøv også at vaske ægte arkæologiske fund fri for jord – er det mon knogler, potteskår eller noget helt andet?

Indenfor kan I grave og selv finde spændende fund, der skal undersøges.

Kan I gennemføre alle posterne og blive juniorarkæologer?

Som altid er der også åbent på legeløftet, hvor børnene kan lege på skibet, der skal lastes med sække – eller fiske efter magnetfisk!

Børn har gratis entré – voksne betaler 75 i entré.

Vi glæder os til at se jer til hyggelige dage!

AKTIVITETSKALENDER

17. januar, 21. februar, 21. marts er fra 13:00 - 14:30 og den 9. april fra 16:30 - 18:00 Pris: 75 kr. vestmuseum.billetexpressen.dk.	Byvandring om Besættelsestiden i Holbæk Kom og hør om Besættelsen i Holbæk, der hvor det skete! Mødested: Holbæk kaserne, Kasernevej 77
25. januar, 22. februar, 29. marts, 26. april kl. 10.00 Pris: 75 kr. vestmuseum.billetexpressen.dk	Omvisninger på Bakkekammen Kom med indenfor i Danmarks eneste interiørmuseum for Bedre Byggeskik. Mødested: Bakkekammen 40, 4300 Holbæk
Onsdag den 25. februar 2025 kl. 19.00 - 21.00 Entré: 50 kr. for medlemmer af museumsforeningen, 75 kr. for ikke-medl.	Tølløse stationsby 150 år Foredrag ved tidligere arkivar ved Tølløse Lokalkiv, Inge-Lis Madsen, som vil fortælle om Tølløses historie igennem 150 år. Ingen tilmelding, billet ved døren. Foredragssalen, Holbæk Museum.
18. marts kl. 19.00-21.00	Generalforsamling i Holbæk museumsforening Afholdelse af generalforsamling i Holbæk Museumsforening i foredragssalen på Holbæk Museum.
19. marts og 23. april kl. 16.00-17.30 Pris 75 kr. vestmuseum.billetexpressen.dk.	Middelalderbyvandring i Holbæk Museumsinspektør Mads Findal Andreassen viser rundt i Middelalderens farverige Holbæk. Mødested: Holbæk Museum, Klosterstræde 18, 4300 Holbæk.
22. februar, 29. marts og 26. april kl. 13.00 og kl. 14.00 Gratis, når entré er betalt.	Det sidste vikingskib? Særomvisning. Museets guide fortæller med billeder den fantastiske historie om fundet af den næsten 1000 år gamle Gislingeåb og den arkæologiske udgravning. Derefter er der tid til at se den flotte Gislingeåb.

JANUAR-APRIL 2026

Mandag til fredag mellem 10.30 og 15.00 Gratis, når entré for voksne er betalt.	Vinterferie på Holbæk Museum Grav jer ned i fortiden – Arkæologi for hele familien. I vinterferien åbner vi det arkæologiske værksted! Prøv en metaldetektor, grav og vask ægte fund – der er ting at prøve både ude og inde.
25. marts - 9. april kl. 10.30 - 15.00 Gratis, når entré for voksne er betalt	Påskeferie på Holbæk Museum Påskeaktiviteter og besøg af kopi af Gislingebåden i Museumsgården.
16. april kl. 19:00 - 21:00 Entré 50 kr. for medlemmer af museumsforeningen. 75 kr. for ikke-medlemmer.	Konfirmationens og konfirmationstøjets historie Cand.mag i etnologi Inge Christiansen fortæller om konfirmationens og konfirmationstøjets historis. Der vil blive vist originalt konfirmationstøj, som man vil få mulighed for at studere på nært hold.
22. april kl. 19.00 - 21.00 Entré: 50 kr. for medlemmer af museumsforeningen, 75 kr. for ikke-medl.	De kom og så muligheder Foredrag om fabrikker og virksomheder på Tølløse egnen. I forlængelse af foredraget i februar om Tølløse Stationsby vil forh. arkivar Inge-Lis Madsen fortælle om nogle af de virksomheder, der etablerede sig på Tølløse-egnen. Foredragssalen, Holbæk Museum.
29. april kl. 19.00 - 21.00 Entré: 50 kr. for medlemmer af museumsforeningen, 75 kr. for ikke-medl.	Sven Truelsen – en glemt helt Forfatter, ph.d. Trine Engholm Michelsen fortæller om sin anmelderroste bog 'Krigens mørkeste time' om Sven Truelsen, der under 2. verdenskrig kæmpede mod ordren for at trække Danmarks militære indsats over i allieret regi. Foredragssalen, Holbæk Museum.

VI SÆTTER FOKUS PÅ TØLLØSE STATIONSBY GENNEM 150 ÅR

Tølløse Stationsby opstod på den bare mark i forbindelse med anlægget af Nordvestbanen, der åbnede den 31.12.1874. Derfor fylder byen nu 150 år.

Holbæk Museumsforening arrangerer 2 spændende foredrag med tidligere arkivar ved Tølløse Lokalarkiv Inge-Lis Madsen, som vil fortælle om Tølløses historie igennem 150 år.

Begge foredrag holdes på Holbæk Museum i Foredragssalen henholdsvis onsdag den 25. februar 2026 og onsdag den 22. april 2026, begge foredrag er fra kl. 19:00 – 21:00

Jernbanevej i Tølløse, formentlig i 1930'erne.

Tølløse Margarinefabrik i 1950'erne

Onsdag den 25. februar 2026: Inge-Lis Madsen fortælle om, hvordan byen opstod samt hvordan den har udviklet sig til det den er i dag.

Der vil også blive fortalt om nogle af de mennesker, der har været med til at sætte deres præg på byen. Det er ikke nødvendigvis dem med de største armbevægelser eller som har markeret sig mest.

Onsdag den 22. april 2026: Inge-Lis Madsen fortsætter fortællingen om Tølløse Stationsby, om de der kom til den nye by og så muligheder: fabrikanter og virksomheder, om nogle af de virksomheder som etablerede sig på Tølløse egnen. Det var ikke virksomheder med rigtig mange ansatte men de blev alle arbejdspladser for indbyggerne i den nye by.

Pris for hvert foredrag: 50 kr. for medlemmer af Holbæk Museumsforening og 75 kr. for ikke medlemmer. Betaling ved fremmødet – kontant eller mobilepay 87854. Ingen tilmelding nødvendig, bare mød op.

VELKOMMEN TIL 3 NYE FIRMAMEDLEMMER

I oktober 2025 kunne vi byde velkommen til et nyt firmamedlem, Apricore Aps. Apricore bor på Kalundborgvej i Holbæk og udvikler en række IT-systemer, bl.a. administrationssystemer der anvendes af mere end 50% af ungdomsskolerne i Danmark. Se mere på deres hjemmeside <https://apricore.com/>

I december kunne vi byde velkommen til endnu 2 nye firmamedlemmer, Stenhus Gymnasium og Sankt Nikolai Kirkes sogn, begge i Holbæk.

Stenhus Gymnasium er kendt af alle i Holbæk og rummer både en række uddannelser samt en kostskole. Se mere på deres hjemmeside <https://stenhus-gym.dk/> Skolen kan i 2026 fejre 120-års jubilæum og Holbæk Museumsforening planlægger sammen med skolen, at lave et arrangement for vores medlemmer i efteråret 2026.

Sankt Nikolai Kirkes sogn er centreret om Sankt Nikolai Kirke i centrum af Holbæk. Den spændende historie om byggeriet af den nuværende kirke kan man læse i den nye bog "Fra Akropolis til Holbæk". Se mere om sognet på deres hjemmeside <https://www.holbaekkirke.dk/>

Vi planlægger desuden et fælles arrangement med Sankt Nikolai Kirkes sogn med udgangspunkt i bogen, hvor der vil være en rundvisning i kirken og et efterfølgende foredrag om historien bag byggeriet af kirken. Mere information vil følge i løbet af foråret 2026.

Henning Friesland Petersen fortæller om "Fra Akropolis til Holbæk" for en fyldt og engageret foredragssal"

FOREDRAG OM KONFIRMATIONENS OG KONFIRMATIONSTØJETS HISTORIE

Holbæk Museumsforening arrangerer et foredrag om konfirmationens og konfirmationstøjets historie med Inge Christiansen, cand.mag. i etnologi og historie og arkivleder ved Ishøj Lokalhistoriske Arkiv.

Foredraget holdes på Holbæk Museum i Foredragssalen torsdag den 16. april 2026 kl. 19:00 – 21:00

Der blæste nye religiøse vinde over Danmark, da konfirmationen i 1736 blev indført efter inspiration fra Tyskland. Indførelsen fik stor betydning for den enkelte dansker: Man kunne hverken blive gift eller tage arbejde uden at være konfirmeret, og konfirmationen spillede samtidig en central rolle i ønsket om at få alle børn i skole og sikre en samlet befolkning mod kopper gennem vaccination.

Konfirmationstøjet udviklede sig hurtigt til en vigtig del af ritualen. I foredraget belyses, hvordan lovgivning, mode, forskelle mellem land og by, sociale forhold og industriudvikling har formet konfirmationstøjets historie. Blandt andet blev der i 1784 vedtaget en lov, som fastsatte, hvordan pigernes konfirmationskjoler i byerne skulle se ud: enkle kjoler i sort eller hvid. Lovgiverne mente, at pigerne gik for meget op i deres udseende på bekostning af den kirkelige handling og det religiøse indhold.

Foredraget ledsages af en række billeder, og til arrangementet har Holbæk Museums Tekstillaug er der fundet originalt konfirmationstøj frem, som publikum får mulighed for at studere på nært hold.

Pris: 50 kr. for medlemmer af Holbæk Museumsforening og 75 kr. for ikke medlemmer.

Betaling ved fremmødet – kontant eller mobilepay 87854. Ingen tilmelding nødvendig, bare mød op!

Konfirmand i matroestøj, 1913

Pige i sort konfirmationskjole, 1907

FOREDRAG OM SVEND TRUELSEN

Holbæk Museumsforening har inviteret forfatteren Trine Engholm Michelsen til at fortælle den spændende historie om modstandsmanden og efterretningsagenten Svend Truelsen. Trine Engholm Michelsen er tidligere analytiker i Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester og har udover "Krigens mørkeste time" også skrevet den succesfulde biografi "Storfyrestinden" om modstandskvinden Jutta Graae.

Trine Engholm Michelsen
foto: Thomas Jessen

Foredraget holdes på Holbæk Museum i Foredragssalen onsdag den 29. april 2026 kl. 19:00 – 21:00

August 1943: den danske regerings samarbejde med Nazityskland er brudt sammen, og regering og militær må overgive sig eller flygte.

Midt i det står embedsmanden Svend Truelsen. Bag facaden er han toptrænet efterretningsagent, og hans overordnede giver ham et kamera og ordre om at genopbygge det kompromitterede spionnetværk. Så er han alene med missionen, der kaster ham ind i en uventet magtkamp, hvor Gestapo ikke er eneste modstander.

Fra farlige operationer i Danmark til de allieredes generalstabe i London følger Truelsen sin egen samvittighed. Efter krigen hædres han af de allierede, men i Danmark skal han resten af livet kæmpe mod sine egne dæmoner og de stemmer, der har i sinde at mistænkeliggøre den danske nazi-modstand.

"Krigens mørkeste time" er historien om et enkelt menneskes indsats for at bringe Danmark ud på den rette side af historien.

Pris: 50 kr. for medlemmer af Holbæk Museumsforening
og 75 kr. for ikke medlemmer.

Betaling ved fremmødet – kontant eller mobilepay 87854.
Ingen tilmelding nødvendig, bare mød op!

Forsiden af "Krigens mørkeste time"

INDKALDELSE TIL GENERALFORSAMLING

Indkaldelse til Generalforsamling på Holbæk Museum.

Foredragssalen onsdag den 18. marts 2026 kl. 19:00.

Der indkaldes hermed til den årlige Generalforsamling for Holbæk Museumsforening onsdag den 18. marts 2026 på Holbæk Museum i Foredragssalen.

For at kunne deltage i Generalforsamlingen kræves det at man er gyldigt medlem af foreningen og at man har betalt kontingent.

Dagsorden i henhold til vedtægterne (se på vores hjemmeside under menupunkt "Om os").

Forslag til behandling på ordinær generalforsamling skal være bestyrelsen i hænde inden 15. februar i det pågældende år, dog senest 14 dage før generalforsamlingens afholdelse.

